

Paparazzier og moskusokserne ... Ugebrev nr. 5, 7. juli 2002

Befolkningen på Zackenberg skulle fordobles den 2. juni. De seneste 14 dage var det kun Line, Charlotte, Phillip, Mel og Marc som har været på skansen. Os nytilkommende (Thomas Berg, Helge Ro-Poulsen, Svend Danbæk, Kristian Albert og Teis Nørgaard Mikkelsen) blev allerede budt velkommen i Mestersvig af fortroppen i form af BioBasis-assistent Line som fik et lift med Twin Otteren, som på vejen sydover var forbi Zackenberg med gods.

Turen fra Mestersvig var en stor oplevelse: Vejret var godt og tillige besluttede piloterne at udforske alternative landingspladser nær jordoverfladen. Zackenbergtotterne (eller hvad de nu hedder) havde været så venlige at vente med at spise til vi ankom ud på aftenen, og så skulle vi være ti til bords - efter planen, men det blev til tretten! Flyvemaskinen skulle videre til Daneborg, men tågen havde lagt sig omkring fjorden så piloterne og en passager fra Mestersvig (Henrik en "tårnugle" som har passet Mestervig sammen med en anden siden oktober) måtte overnatte på Zackenberg. Men vi er ikke overtroiske!

Henrik skulle kun et smut til Daneborg og reparerer en port og så tilbage til Mestersvig, hvor hans bror med kæreste skulle komme på besøg - og det glædede han sig meget til.

Twin Otteren kom også fint af sted om morgenen, men næsehjulet på maskinen gik i stykker i Danmarkshavn, og maskinen kunne ikke flyve tilbage fra Daneborg før den blev repareret af en mekaniker, som skulle komme med et andet fly - skyldes det at vi var tretten til bords? Overtroen blev dog gjort til skamme, da Henrik ankom til Mestersvig en halv time før familien.

Det er andet år vi er i Zackenberg med vores Dancea støttet projekt, hvor vi undersøger hvordan planterne reagerer på ozonlagets udtynding, og den deraf følgende stigning i ultravioletstråling ved jordoverfladen. Vi er folk fra Botanisk Institut, Københavns Universitet og Forskningscenter Risø. Sidste år opstillede vi en række UV-B-filtre over hedevegetationen (som primært består af kantlyng, arktisk pil, mosebølle og rypelyng), som reducerer den forekommende UV-B indstråling med op til 80-90 procent. Målingerne af planternes udsendelse klorofylfluorescens viste, at planter som modtager mindre UV-B, er mindre belastede ("stresset") end planter som modtager ufiltreret sollys.

I de næste ca. 20 år forventes det at UV-B belastningen stiger som en følge af allerede udsendte CFC-gasser til atmosfæren. I år fortsætter vi med det nævnte forsøg for at belyse eventuelle akkumulerede effekter, men tillige opsætter vi to nye eksperimenter der ligeledes skal undersøge UV-B effekter.

I et af eksperimenterne, har vi opsat 40 aluminiumsrammer (20*30 cm) med nylonline imellem. Linen skal fastholde bladene fra arktisk pil i samme position (solvinkel), og derved skulle det blive lettere at bestemme den faktiske UV-B dosis. Vi har dog visse problemer med navngivningen af vores nye forsøgsfelt, da rammerne enkeltvis ligner en lille harpe, men opstillet ligner de faktisk 40 gravstene.

Opstarten af forsøgene fra sidste år var i fare for at blive udskudt pga. af en stenvender havde bygget sin rede imellem vores to lokaliteter og hver gang vi nærmede os fløj den væk fra reden med æggene. Mel havde bestemt klække tidspunktet til den 8. juni. Ved at liste os frem til felterne og begrænse opholdstiden ser det dog ud som om at stenvenderen bliver på sine æg.

Vejret er lidt usædvanligt i og med vi har haft den varmeste juni i mandsminde på Zackenberg (det er ca. 8 år), og det bevirker at elvens vandstand er så høj at moskusokser ikke kan krydse elven selvom de tilsyneladende gerne vil. De samles i grupper på den side som er modsat stationen og undersøger regelmæssigt vandføringen. Det giver gode muligheder for close-up billeder, da elven på det sted er ca. 30 meter bred. På et tidspunkt var vi fire med fotografiapparater og nogle havde telelinser med diametre på størrelser som tekopper. Det er ikke hverdag at okserne bliver udsat for "paparazzier".

På vores side af elven er der kun få moskusokser, og Thomas talte kun 12 på sin "oksetur" som dækker et område på mere end 40 km². De få moskusokser der er på vores side af elven kommer dog på natbesøg i lejren. Der var tydelige spor efter nattens fouragering på de frodige kvælstofberiget rapgræsser som vokser omkring husene på stationen.

Et andet tegn på den varme juni er at isen i fjordene fra Mestersvig op til Zackenberg er ved at være væk. Under lørdagens aftensmøde på Zackenberg med den lokale politimyndighed (Sirius) så vi at isen tilsyneladende var helt ude af Young sund. Observationen blev verificeret med en melding fra Daneborg søndag - det var en vigtig melding, da der var flere seriøse væddemål på spil!

Vejret i de første dage af juli har haft lidt af hvert til os: Tåge med temperaturer omkring frysepunktet og vindstille og skyfrit med temperaturer omkring 15 C° - i sidstnævnte situation var der tillige en myg eller to.

/Teis Nørgaard Mikkelsen